



Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/13756-21
Saksbehandler Linda Jacobsen

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for utdanning og folkehelse	16.09.2026

Anonym vurdering - Avklaring av videreføring og finansiering av treårig forsøk med anonym retting

Forslag til vedtak

Hovedutvalget bes ta stilling til ett av følgende alternative forslag:

Alternativ 1 – forsøket igangsettes med finansiering

1. Hovedutvalg for utdanning og folkehelse opprettholder forsøket med anonym retting av store prøver og heldagsprøver ved alle fylkeskommunale videregående skoler.
2. Det avsettes 1,3–1,5 mill. kroner årlig i tre år, samlet 3,9–4,5 mill. kroner, til gjennomføring av forsøket. Finansieringen innarbeides i økonomiplan og årsbudsjett.

Alternativ 2 – forsøket igangsettes ikke

1. Hovedutvalg for utdanning og folkehelse tar fylkeskommunedirektørens oppfølging av vedtaket og de utarbeidede veilederne til orientering.
2. På bakgrunn av at et systematisk forsøk for alle elever ikke kan gjennomføres innenfor eksisterende økonomiske rammer, avsluttes forsøket med anonym retting av store prøver og heldagsprøver.

Vedlegg

Veileder anonym retting i Agderskolen
Veileder for håndtering av tvil

Sammendrag

Hovedutvalget vedtok å styrke det pedagogiske utviklingsarbeidet knyttet til prosessorientert vurderingspraksis og elevmedvirkning, utarbeide en veileder for håndtering av tvil eller uenighet om karakter og innføre et treårig forsøk med anonym retting av store prøver og heldagsprøver ved alle skoler. Vedtaket la til grunn at forsøket skulle gjennomføres uten ekstra midler.

Fylkeskommunedirektøren har, i samarbeid med lærerorganisasjonene og lærerrepresentant fra skolene, ferdigstilt en veileder for håndtering av tvil eller uenighet om karakter. Det er også utarbeidet en veileder for forsøket med anonym retting. Arbeidet med denne veilederen har konkretisert hvordan forsøket kan gjennomføres faglig forsvarlig og omfatte alle elever i løpet av forsøksperioden. Samtidig har arbeidet avdekket et ressursbehov som gjør at veilederen ikke kan ferdigstilles som en gjennomførbar ordning innenfor forutsetningen om at det ikke skal settes av ekstra midler.

Veilederen legger til grunn at anonym retting gjelder førstegjennomgangen av besvarelsen, mens elevens faglærer fortsatt skal gi læringsfremmende oppfølging og se arbeidet i sammenheng med det øvrige vurderingsgrunnlaget. Denne arbeidsdelingen, sammen med planlegging, koordinering og evaluering, medfører merarbeid. Et nøkternt kostnadsanslag for rettearbeidet er 1,3–1,5 mill. kroner årlig. Over tre år utgjør dette 3,9–4,5 mill. kroner. Kostnader til sentral administrasjon og evaluering er ikke inkludert.

Saken legges derfor fram for å avklare om forsøket skal videreføres med finansiering, eller om forsøket skal avsluttes mens det øvrige pedagogiske utviklingsarbeidet videreføres innenfor ordinære rammer.

Bakgrunn for saken

Hovedutvalg for utdanning og folkehelse fattet følgende vedtak:

Agder fylkeskommune satser på å styrke det pedagogiske utviklingsarbeidet knyttet til prosessorientert vurderingspraksis og elevmedvirkning. Administrasjonen utarbeider sammen med lærerorganisasjonene en veileder for håndtering av tvil eller uenighet om karakter ved store prøver og heldagsprøver.

Det innføres forsøk på anonym retting av store prøver og heldagsprøver i Agder fylkeskommune. Forsøket gjelder alle skoler. Skolene velger selv ut hvilke fag og hvilke typer vurderingssituasjoner som egner seg til forsøket. Det settes ikke av ekstra midler til forsøket, men det forventes at man bruker digital anonymisering og intern bytting av rettebunker som allerede foregår, med en mer systematisk struktur som sikrer dette for alle elever. Under forsøket er det naturlig å se til Oslo kommune, som utvider sitt prøveprosjekt med anonym retting etter gode resultater. Forsøket evalueres etter tre år med innspill fra elever, lærere og effekt.

Administrasjonen har fulgt opp vedtaket i dialog med lærerorganisasjonene. Arbeidet har hatt to hovedspor

- ferdigstilling av en veileder som gir skolene en felles og praktisk ramme for håndtering av tvil eller uenighet om karakter jhkl
- ferdigstilling av en veileder og vurdering av hvordan et systematisk treårig forsøk med anonym retting kan organiseres ved alle skoler innenfor rammene av vedtaket

Veilederen om tvil eller uenighet om karakter kan tas i bruk innenfor ordinære rammer. Den legger til rette for faglig kvalitet, elevmedvirkning og kollegial drøfting, samtidig som lærerens profesjonelle skjønn fortsatt er grunnlaget for vurderingen. Veilederen bygger på eksisterende samarbeidsformer, og prioriterer tvilstilfeller framfor en generell ordning med ny vurdering.

Veileder for anonym retting er utformet slik at den gir skolene konkrete forslag til hvordan anonym retting kan gjennomføres i praksis, samtidig som rettingen/vurderingen er læringsfremmende og i tråd med gjeldende lover og forskrifter. Veileder bygger på digital anonymisering og et begrenset antall store vurderingssituasjoner. Alle elever skal likevel få minst én anonym vurderingssituasjon i løpet av den treårige forsøksperioden. Veilederen presiserer at anonym retting bare gjelder førstegjennomgangen av besvarelsen. Etter at anonymiteten er opphevet, skal faglærer gi resultatet tilbake til eleven, ivareta den læringsfremmende oppfølgingen og se besvarelsen i sammenheng med et bredere vurderingsgrunnlag. Dette innebærer en annen og mer omfattende arbeidsprosess enn enkeltstående bruk av digital anonymisering eller intern bytting av rettebunker.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget til veileder viser at merarbeid som følger av forsøket, må drøftes og kompenseres på skolenivå. Fylkeskommunedirektøren har derfor, etter dialog med lærerorganisasjonene, beregnet et minimumsanslag for den ekstra ressursbruken. Beregningen tar utgangspunkt at lærer kompenseres en halv time arbeidstid per anonym vurdering. Utgangspunktet for denne kompensasjonen er satser som benyttes ved sensur for Utdanningsdirektoratet. Avlønning er i henhold til gjeldende tariffavtale. Beregningen er avgrenset til ressursbehovet som følger av selve rettearbeidet. Ressurser til planlegging, lokal organisering, sentral administrasjon og evaluering inngår ikke i anslaget.

Kostnadselement	Årlig	Tre år
Minimumsanslag for ekstra rettearbeid (4300 elever per år)	1,3–1,5 mill. kr	3,9–4,5 mill. kr
Sentral administrasjon og evaluering	Ikke beregnet	Ikke beregnet

Usikkerhet i anslaget: Den faktiske kostnaden vil avhenge av hvilke fag og vurderingssituasjoner skolene velger, omfanget ved den enkelte skole, hvordan arbeidet organiseres og grad av overtidstillegg. Anslaget må derfor forstås som et intervall og ikke som en eksakt kostnadsramme.

Vurdering

Veilederen for håndtering av tvil eller uenighet om karakter gir et godt grunnlag for videre arbeid med rettferdig vurdering, elevmedvirkning og profesjonsfaglig samarbeid og kan tas i bruk innenfor ordinære utviklingsprosesser.

For forsøket med anonym retting er forutsetningene annerledes. Veilederen avgrenser ordningen til store vurderingssituasjoner og et begrenset antall fag og prøver. Samtidig skal alle elever omfattes i løpet av forsøksperioden, og faglærer skal ivareta den videre læringsfremmende oppfølgingen. Selv med en nøktern modell oppstår det derfor merarbeid. Fylkeskommunedirektøren vurderer at veilederen ikke kan ferdigstilles som en forpliktende og praktisk gjennomførbar ordning, og at forsøket ikke bør iverksettes, før finansieringen er avklart.

Det er hovedutvalgets opprinnelige vedtak som både fastsetter forsøket og forutsetter at det ikke settes av ekstra midler. Når disse to forutsetningene ikke lar seg forene i praktisk gjennomføring, er det riktig å legge spørsmålet tilbake til politisk nivå for en prioritering.

Alternativ 1: Videreføre forsøket med finansiering

Dette alternativet igangsetter et treårig, systematisk forsøk ved alle skoler ved at det legges inn 1,3–1,5 mill. kroner årlig i kommende treårs periode

Alternativ 2: Ikke igangsette forsøket

Dette alternativet innebærer at den delen av det opprinnelige vedtaket som gjelder forsøket ikke starter opp.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren har fulgt opp den politiske bestillingen og har, sammen med lærerorganisasjonene og faglærer, utarbeidet de etterspurte veilederne og undersøkt hvordan forsøket kan gjennomføres. Arbeidet viser at et systematisk forsøk som sikrer ordningen for alle elever i de valgte vurderingssituasjonene, ikke kan gjennomføres kostnadsfritt.

Hovedutvalget inviteres derfor til å avklare om forsøket skal prioriteres med finansiering i tre år, eller om forsøket skal avsluttes og det øvrige pedagogiske utviklingsarbeidet videreføres innenfor ordinære rammer.

Kristiansand, 31.08.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Arly Hauge
fylkesdirektør